

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za gospodarstvo

URAD RS ZA VARSTVO KONKURENCE

Datum: 15. 12. 2003

Št.: 30724-7/2003-8

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Urad), je na podlagi 4. alineje 1. odstavka in 4. odstavka 6. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Ur. l. RS, št. 58/03), sprejete na podlagi 21. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 52/02, 110/02 in 56/03), na podlagi 5., 7., 8. in 34. člena ter 1. odstavka 17. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 56/99; ZPOmK), ob smiselni uporabi določb Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 80/99, 70/00 in 52/02; ZUP) in na podlagi vloge Združenja bank Slovenije, Gospodarsko interesno združenje, Ljubljana, Šubičeva 2, 1000 Ljubljana, ki ga zastopa direktor g. Dušan Hočevar (v nadaljevanju: Združenje bank Slovenije), s katero je 16. 7. 2003 zahtevalo izdajo negativnega izvida in podrejeno posamične izjeme glede Dogovora o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer (v nadaljevanju: Dogovor), sklenjenega 14. 7. 2003 med Združenjem bank Slovenije in 10 bankami, članicami Združenja bank Slovenije, sprejel naslednjo

ODLOČBO:

1. Dogovor o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer, ki so ga 14. 7. 2003 sklenili Združenje bank Slovenije ter 10 bank, članic Združenja bank Slovenije:

- Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, Ljubljana;
- Nova Kreditna banka Maribor d.d., Maribor, Vita Kraigherja 4, Maribor;
- Abanka Vipa d.d., Ljubljana, Slovenska 58, Ljubljana;
- SKB banka d.d., Ljubljana, Ajdovščina 4, Ljubljana;
- Banka Koper d.d., Koper, Pristaniška 14, Koper;
- Banka Celje d.d., Celje, Vodnikova 2, Celje;
- Gorenjska banka d.d., Kranj, Bleiweisova 1, Kranj;
- Bank Austria Creditanstalt d.d., Ljubljana, Šmartinska 140, Ljubljana;
- Raiffeisen Krekova banka d.d., Maribor, Slomškov trg 18, Maribor, in
- Poštna banka Slovenije d.d., Vita Kraigherja 5, Maribor;

ni sporazum iz prvega odstavka 5. člena ZPOmK.

2. Zahteva za podelitev posamične izjeme v smislu določb 7. člena ZPOmK, da Urad odloči, da je Dogovor v skladu s tretjim odstavkom 5. člena in zato ni prepovedan in ničen, se zavrne.
3. Izrek odločbe se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

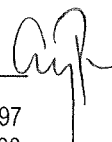
Obrazložitev:

I. VLOGA IN STRANKE

1. Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence je 16. 7. 2003 prejel vlogo Združenja bank Slovenije z zahtevo za izdajo odločbe o negativnem izvidu in podrejeno za podelitev posamične izjeme glede Dogovora o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer.
2. Dogovor so 14. 7. 2003 sklenili Združenje bank Slovenije in 10 bank, članic Združenja bank Slovenije. Nadomešča prejšnji Dogovor o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer (Ur. l. RS, št. 2/02 in 20/02), ki je z uveljavitvijo obravnavanega dogovora prenehal veljati.
3. Združenje bank Slovenije je gospodarsko interesno združenje, katerega članice so banke, hranilnice in druge finančne organizacije s sedežem v Republiki Sloveniji. Njegovi temeljni cilji so pospeševanje dejavnosti članic, izboljševanje rezultatov bančne dejavnosti in uveljavljanje dobrih poslovnih običajev ter poslovne etike. Cilj Združenja bank Slovenije ni ustvarjanje lastnega dobička.
4. Stranke Dogovora so tudi banke, članice Združenja bank Slovenije, ki so podpisnice Dogovora:
 - Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, Ljubljana;
 - Nova Kreditna banka Maribor d.d., Maribor, Vita Kraigherja 4, Maribor;
 - Abanka Vipava d.d., Ljubljana, Slovenska 58, Ljubljana;
 - SKB banka d.d., Ljubljana, Ajdovščina 4, Ljubljana;
 - Banka Koper d.d., Koper, Pristaniška 14, Koper;
 - Banka Celje d.d., Celje, Vodnikova 2, Celje;
 - Gorenjska banka d.d., Kranj, Bleiweisova 1, Kranj;
 - Bank Austria Creditanstalt d.d., Ljubljana, Šmartinska 140, Ljubljana;
 - Raiffeisen Krekova banka d.d., Maribor, Slomškov trg 18, Maribor, in
 - Poštna banka Slovenije d.d., Vita Kraigherja 5, Maribor;

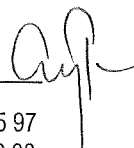
v primerih in pod pogoji, določenimi v Dogovoru, pa lahko Združenje bank Slovenije zaradi nadomestitve katere od sodelujočih bank k podpisu Dogovora povabi tudi kakšno drugo banko, in sicer naslednjo največjo banko v Republiki Sloveniji po velikosti bilančne vsote.

5. Združenje bank Slovenije je kot vlagatelj zahteve skladno z določbami Zakona o upravnih taksah (Ur. l. RS, št. 8/00, 44/00, 81/00, 33/01, 41/01, 45/01, 42/02 in 76/02) dne 27. 11. 2003 plačalo upravno takso po tarifni številki 65 v višini 1.500 točk in dokazilo o tem Uradu predložilo 1. 12. 2003.
6. Urad je 12. 9. 2003 za mnenje glede Dogovora zaprosil Banko Slovenije, Slovenska 35, 1505 Ljubljana (v nadaljevanju: Banka Slovenije) in 24. 9. 2003 prejel njena pojasnila in pozitivno mnenje.

II. DOGOVOR

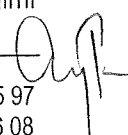
7. Dogovor o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer opredeljuje način zajemanja, izračunavanja in objavljanja obrestnih mer za medbančne depozite v domači valuti standardnih značilnosti in ročnosti - v skladu z veljavnim Dogovorom o standardnih pogojih poslovanja na medbančnem denarnem trgu, sklenjenim v okviru Združenja bank Slovenije 19. 3. 2002 in dopolnjenim 8. 7. 2002. Sklenjen je bil 14. 7. 2003 med Združenjem bank Slovenije in 10 bankami, članicami Združenja Bank Slovenije, z namenom informiranja vseh udeležencev domačega denarnega trga o dnevni višini medbančnih obrestnih mer na trgu. Podpisnice so se z njim zavezale, da bodo izvajale vse potrebne aktivnosti za dnevno oblikovanje slovenskih medbančnih obrestnih mer.
8. Slovenske medbančne obrestne mere (SITIBOR) so obrestne mere za dane vezane depozite v tolarjih, ki se oblikujejo na domačem medbančnem denarnem trgu. Oblikujejo se na podlagi dnevnih objav obrestnih mer sodelujočih bank oz. podpisnic Dogovora za medbančne depozite v domači valuti standardnih značilnosti in ročnosti.
9. Podpisnice so z Dogovorom prevzele obveznost obojestranskega (prejeti/dani) dnevnega objavljanja medbančnih obrestnih mer (kotiranja) na izbranem mediju. Tega določi Nadzorna skupina, ki jo sestavljajo člani odbora za zakladništvo pri Združenju bank Slovenije. Nadzorna skupina spremlja izpolnjevanje obveznosti s strani sodelujočih bank, pripravlja predloge sprememb metodologije oblikovanja SITIBOR oziroma Dogovora ter ugotavlja in korigira morebitne nepravilnosti izračuna SITIBOR na dnevni ravni. Enkrat letno tudi potrjuje sestavo sodelujočih bank; izmed podpisnic Dogovora se kot sodelujoče banke izbere tiste banke, ki po kriteriju bilančne vsote na vsak zadnji dan preteklega koledarskega leta sodijo med deset največjih bank v RS.
10. Sodelujoče banke so dolžne dnevno kotirati medbančne obrestne mere za dane medbančne depozite v tolarjih naslednjih ročnosti: preko noči (SITIBORO/N), 1 teden (SITIBORSW), 2 tedna (SITIBOR2W), 1 mesec (SITIBOR1M), 2 meseca (SITIBOR2M), 3 mesece (SITIBOR3M), 6 mesecev (SITIBOR6M), 9 mesecev (SITIBOR9M) in 1 leto (SITIBOR1Y). Kotirane obrestne mere posamezne banke morajo biti enake obrestnim meram, pod katerimi je ta banka v tistem trenutku na trgu pripravljena sklepati posle.
11. Osnovo za izračun SITIBOR predstavljajo zavezujoče kotacije medbančnih obrestnih mer osmih največjih slovenskih bank ob 11. uri, preostali dve banki (deveta in deseta po kriteriju bilančne vsote) pa kotirata obrestne mere informativno. Združenje bank Slovenije ali institucija, ki jo določi Nadzorna skupina, vsak dan ob 11. uri (fixing) izračuna iz takrat veljavnih kotiranih obrestnih mer SITIBOR tako, da izmed kotacij desetih sodelujočih bank kot osnovo za izračun upošteva kotacije prvih osmih bank, preostali dve banki pa kotirata kot rezervni banki in se njuni kotaciji upoštevata v izračunu po sklepu Nadzorne skupine. Kotacije se nato za vsako ročnost rangirajo po velikosti, v izračun pa se upoštevata srednji dve četrtini kotacij. SITIBOR se izračunava za vsako ročnost iz kotacij za dane depozite kot navadna aritmetična sredina, ki se zaokroži na dve decimaliki.
12. Kotiranje, izračunavanje in objavljanje SITIBOR nadzira Združenje bank Slovenije. Strokovna služba Združenja bank Slovenije v času med 11. in 12. uro sporoči individualne kotacije bank članom Nadzorne skupine in jih obvesti o morebitnih ugotovljenih nepravilnostih, ob 12. uri pa dnevno javno objavi oziroma poskrbi za javno objavo SITIBOR.

13. V primeru ugotovljenih nepravilnosti ali kotiranja obrestnih mer s strani posamezne banke, ki kotira prevelik obrestni razmik, ki dlje časa znatno odstopa od povprečja oziroma ne sklepa poslov po kotiranih obrestnih merah, lahko Nadzorna skupina nadomesti tako banko z drugo banko. V primeru nadomestitve katere od osmih največjih slovenskih bank, se v krog bank, ki prispevajo kotacije, uvrsti deveta oziroma deseta banka. V primeru nadomestitve sodelujoče banke Združenje bank Slovenije k podpisu Dogovora povabi naslednjo največjo slovensko banko po kriteriju bilančne vsote.
14. V primeru, da SITIBOR ni moč določiti na navedeni način, Nadzorna skupina po posvetu s sodelujočimi bankami določi nadomestno obrestno mero, o čemer Združenje bank Slovenije obvesti javnost.
15. Banka, podpisnica Dogovora, lahko od Dogovora kadarkoli pismeno odstopi z odstopnim rokom šestih mesecev. Združenje bank Slovenije v takem primeru k podpisu Dogovora povabi naslednjo banko po velikosti bilančne vsote. Enako ravna tudi v primeru, če podpisnica Dogovora ni podpisala predloga sprememb in dopolnitev Dogovora (postopek za spremembe ali dopolnitve Dogovora se lahko začne na predlog nadzorne skupine ali najmanj dveh podpisnic Dogovora; predlog sprememb in dopolnitev Dogovora pa je sprejet, če ga podpišejo Združenje bank Slovenije in najmanj osem podpisnic Dogovora).
16. Dogovor se sklepa za obdobje petih let. Veljati začne, ko ga podpišejo Združenje bank Slovenije in sodelujoče banke. Če podpisnice Dogovora ne sklenejo drugače, se po izteku veljavnosti Dogovor vsakokrat molče podaljša za obdobje 1 leta.
17. Dogovor v celoti nadomešča prejšnji Dogovor o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer (Ur. l. RS, št. 2/02 in 20/02), ki z uveljavitvijo obravnavanega dogovora preneha veljati. SITIBOR, izračunan in objavljen na podlagi Dogovora, bo nadomestil SMOM, ki so ga banke izračunavale in objavljale do njegove uveljavitve.

III. PODREJENOST ZPOmK

18. ZPOmK v 2. členu določa, da njegove določbe veljajo za podjetja. Pojem podjetja za potrebe ZPOmK vključuje vse pravne in fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in lastninsko pripadnost. Gospodarska dejavnost je vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu. Ne glede na navedeno se skladno z določbo drugega odstavka 2. člena ZPOmK kot podjetja štejejo tudi podjetniška združenja, ki neposredno ne opravljajo gospodarske dejavnosti, vendar vplivajo ali lahko vplivajo na ravnanje podjetij na trgu.
19. Banke na trgu opravljajo bančne storitve, pogoj je predhodna pridobitev dovoljenja Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev. Bančne storitve se opravljajo proti plačilu na trgu kot gospodarska dejavnost v smislu člena 2 ZPOmK.
20. Združenje bank Slovenije kot gospodarsko interesno združenje zastopa skupne interese svojih članic pri državnih organih, monetarnih oblasteh, finančnih organizacijah ter drugih združenjih glede vprašanj, ki zadevajo urejanje razmerij iz ekonomske, denarne in devizne politike; se povezuje z gospodarstvom, finančnimi organizacijami ter znanstvenimi, tehničnimi in drugimi

institucijami zaradi pospeševanja razvoja trga denarja in kapitala ter uveljavljanja bančništva; svetuje in predlaga ukrepe za pospeševanje poenotenja in modernizacije poslovanja članic, njihove organizacije, tehnologije dela in standardizacije; opravlja finančno in pravno svetovanje; svetuje in predlaga poenotenje pogodb in drugih pravnih aktov s področja bančnih poslov; angažira strokovnjake za potrebe članic; organizira projektne naloge na področju raziskovanja in razvoja finančnega poslovanja in bančništva; razvija informacijske sisteme in informacijsko tehnologijo za potrebe članic; pospešuje razvoj konzorcialnega bančništva; sodeluje pri izdelovanju skupnih standardov in rešitev s področja poslovanja bank, plačilnega prometa, tehnologije in tehnike ter skrbi za poenotenje vseh vrst obrazcev. S svojim delovanjem vpliva na ravnanje podjetij na trgu v smislu 2. odstavka 2. člena ZPOMK in zato velja za podjetje v smislu 2. člena ZPOMK.

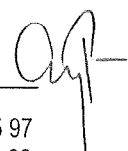
IV. UPOŠTEVNI TRG

A. Upoštevni storitveni trg

21. Upoštevni storitveni trg predstavljajo tisti proizvodi oziroma storitve, ki so v očeh potrošnikov z vidika lastnosti, cen ali namena uporabe medsebojno zamenljivi ali substitutivni.
22. Za presojo skladnosti Dogovora s pravili konkurence je Urad kot upoštevni storitveni trg določil medbančni denarni trg nezavarovanih in bremen prostih medbančnih depozitov v domači valuti z ročnostjo do enega leta. SITIBOR se izračuna na podlagi obrestnih mer, ki se na trgu izoblikujejo za tovrstne depozite.
23. Subjekti navedenega trga so banke s sedežem v Republiki Sloveniji in podružnice tujih bank, ki imajo dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev na območju Republike Slovenije. Gre za ožji segment širše pojmovanega denarnega trga, kjer prihaja do končne izravnave likvidnostnih pozicij bank pri centralni banki.

B. Upoštevni geografski trg

24. Upoštevni geografski trg obsega vsa tista območja, kjer si konkurenti na upoštevni storitveni trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu storitev v enakih pogojih konkurence.
25. Obravnavani dogovor je bil sprejet v okviru Združenja bank Slovenije, katerega članice so banke, hranilnice in druge finančne organizacije s sedežem v Republiki Sloveniji. Opredeljuje način zajemanja, izračunavanja in objavljanja obrestnih mer za medbančne depozite v domači valuti standardnih značilnosti in ročnosti. Gre za obrestne mere za vezane depozite v tolarjih, ki se oblikujejo na medbančnem denarnem trgu Republike Slovenije. Subjekti tega trga so vse banke s sedežem v Republiki Sloveniji in podružnice tujih bank, ki imajo dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev na območju Republike Slovenije.
26. Glede na navedeno je Urad kot upoštevni geografski trg za presojo skladnosti Dogovora s pravili konkurence določil območje Republike Slovenije.

V. PRESOJA SPORAZUMA Z VIDIKA PRAVIL KONKURENCE

A. Omejevalni sporazumi

a) Prepoved omejevalnih sporazumov

27. ZPOmK v 1. odstavku 5. člena določa, da so prepovedani in nični sporazumi med podjetji o pogojih poslovanja na trgu, katerih cilj ali učinek je preprečevati, ovirati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji. V skladu z določilom 2. odstavka istega člena je med drugim zlasti prepovedano neposredno ali posredno določati nakupne ali prodajne cene ali druge poslovne pogoje ter določati v razmerjih z drugimi sopogodbeniki neenake pogoje za enakovrstne izpolnitve, če je s tem sopogodbenik postavljen v konkurenčno slabši položaj.

b) Negativni izvid

28. V skladu z 8. členom ZPOmK lahko Urad na zahtevo podjetja, več podjetij ali združenja podjetij izda odločbo o negativnem izvidu, s katero potrdi, da glede na dejstva, ki jih Urad pozna, v zvezi z določenim sporazumom ni bil kršen prvi odstavek 5. člena ZPOmK; da torej ne gre za omejevalni sporazum v smislu 1. odstavka 5. člena ZPOmK.

c) Posamična izjema

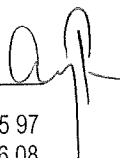
29. Za posamezen sporazum, ki sicer vsebuje vse elemente omejevalnega sporazuma iz 1. odstavka 5. člena ZPOmK, lahko Urad na zahtevo enega ali več udeležениh podjetij na podlagi 1. odstavka 7. člena ZPOmK podeli posamično izjemo, t.j. odloči, da je sporazum v skladu s tretjim odstavkom 5. člena in zato ni prepovedan in ničen. Gre za sporazume, ki so izjemoma dopustni, ker prispevajo k izboljšanju proizvodnje ali razdelitve dobrin ali pospešujejo tehnični in gospodarski razvoj, pri tem pa zagotavljajo uporabnikom pravičen delež doseženih koristi. Vendar ti sporazumi ne smejo nalagati udeležениm podjetjem omejitev, ki niso nujne za doseganje navedenih ciljev, in dajati udeležениm podjetjem možnosti, da bi izključila pomemben del konkurence glede predmetov pogodbe.

B. Konkurenčno-pravna presoja Dogovora

30. Urad je pregledal, če so v konkretnem primeru podani vsi elementi generalne klavzule iz 1. odstavka 5. člena ZPOmK. Če niso, Dogovor ne predstavlja omejevalnega sporazuma v smislu 1. odstavka 5. člena.

Sporazum

31. Sporazum je vsaka oblika usklajene volje med subjekti. Ker je za dogovor prav sporazum v smislu skladnosti volj nujna značilnost, obravnavani dogovor predstavlja sporazum v smislu določb 5. člena ZPOmK.

Stranke sporazuma so podjetja

32. Urad je to vprašanje obravnaval že pri točkah 18. – 20. obrazložitve, kjer je odločil, da za namen presoje skladnosti Dogovora s pravili konkurence Združenje bank Slovenije predstavlja podjetje v smislu 2. člena ZPOMK. Podjetja v smislu člena 2 ZPOMK so prav tako tudi banke, članice Združenja bank Slovenije, podpisnice Dogovora.

Pogoji poslovanja na trgu

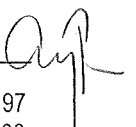
33. Pogoji poslovanja pomenijo vsak dejavnik, ki vpliva na položaj podjetja na trgu in je tudi neposredno namenjen urejanju tržnega položaja enega ali več podjetij.
34. Dogovor določa pravila kotiranja obrestnih mer, obveznosti sodelujočih bank v zvezi s tem ter način izračuna in objave SITIBOR, kar niso dejavniki, ki bi vplivali na položaj sodelujočih bank na trgu ali bi bili neposredno namenjeni urejanju njihovega tržnega položaja. Obravnavani dogovor zato ne predstavlja dogovora o pogojih poslovanja na trgu.

Cilj ali učinek sporazuma je preprečevanje, oviranje ali izkrivljanje konkurence

35. Namen sklenitve Dogovora je bil opredeliti način zajemanja, izračunavanja in objavljanja obrestnih mer za medbančne depozite v domači valuti standardnih značilnosti in ročnosti ter doseči zavezo izbranih bank, ki po kriteriju bilančne vsote sodijo med deset največjih bank v Republiki Sloveniji, da bodo izvajale vse potrebne aktivnosti za dnevno oblikovanje slovenskih medbančnih obrestnih mer. To naj bi omogočilo informiranje udeležencev domačega denarnega trga o dnevni višini medbančnih obrestnih mer na trgu.
36. SITIBOR se izračuna kot povprečje kotacij sodelujočih bank. Višina kotacij obrestnih mer je prepuščena bankam samim. Dogovor sodelujočih bank ne zavezuje k sklepanju poslov po enotni obrestni meri, tj. po izračunanem SITIBOR, ampak po njihovih individualnih kotiranih obrestnih merah, in to le do določene višine zneska, pri poslih večjih vrednosti pa celo kotirana cena ni obvezujoča. Učinek Dogovora tako ne bo omejevanje konkurence.
37. Dogovor je narejen po vzoru tujih praks na tem področju. Tovrstni medbančni dogovori so v evropskih državah in na mednarodni ravni običajni in so podlaga za izračunavanje Libor, Euribor idr. referenčnih obrestnih mer.

VI. ZAKLJUČEK

38. Ker je Urad glede na dejstva, ki jih pozna, v zvezi z Dogovorom ugotovil, da niso izpolnjeni vsi elementi generalne klavzule iz prvega odstavka 5. člena ZPOMK, izdaja negativni izvid.
39. Urad zavrača zahtevo za podelitev posamične izjeme. Posamična izjema se podeli za sporazum, ki vsebuje vse elemente generalne klavzule iz prvega odstavka 5. člena ZPOMK, ob izpolnjevanju dodatnih pogojev iz tretjega odstavka 5. člena ZPOMK. Obravnavani dogovor pogojev za podelitev posamične izjeme ne izpolnjuje.

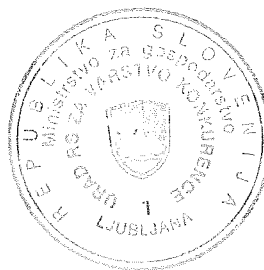
PRAVNI POUK:

Zoper to odločbo je mogoče vložiti tožbo v upravnem sporu pri Upravnem sodišču, oddelek v Ljubljani, Tržaška cesta 68a, v roku tridesetih dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču ali se mu pošlje po pošti. Tožba se lahko da tudi na zapisnik pri pristojnem sodišču. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto ali ko je bila dana na zapisnik.

Pripravila:

Livija Vračko

Livija Vračko

Andrej Plahutnik
DIREKTOR

Ap

Vročiti:

- arhiv, tu;
- Združenje bank Slovenije, Gospodarsko interesno združenje, Ljubljana, Šubičeva 2, 1000 Ljubljana.